ETELÄ-
KARJALAN
hyvinvointialue

Lausunto
10.4.2024
EKHVA/1903/03.00/2024

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen lausunto, HE 2/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Uudistuksen tavoitteet valtion ohjauksen yhtenäistämisestä ja hallinnollisen taakan keventämisestä ovat kannatettavia.

Kannatettavia ovat myös tavoitteet, jotka edistävät ministeriöiden keskinäistä yhteistyötä ohjauksessa sekä normivalmistelussa suhteessa hyvinvointialueisiin.

Valtakunnan tason strategiset tavoitteet eivät ole nykytilassa tosiasiassa hyvinvointialueita ohjaavia, koska valtakunnan strategiset tavoitteet eivät sellaisenaan pidä sisällään minkäänlaisia valintoja (painopistevalintaa tai poissuljentaa), vaan ovat yleisen tason tavoitteita, joita hyvinvointialueet toteuttavat jo toteuttaessaan muutoinkin sitä velvoittavaa lainsäädäntöä. Mikäli valtakunnan tason strategisille tavoitteille halutaan antaa säädöksissä kuvattua ohjausvaikutusta, tulee strategisten tavoitteiden jatkossa pitää sisällään aitoja

painopistevalintoja, mukaan lukien strategisilla valinnoilla tehtävää poissuljentaa (mistä luovutaan, mitä tehdään vähemmän, jne.).

Valtiovallan ohjauksessa olennaista olisi, että ministeriöt kykenisivät yhteistyössä toteuttamaan aitoja säädösmuutoksia / säädösmuutosehdotuksia eduskunnan päätettäväksi, joilla hyvinvointialueille annetaan tosiasialliset mahdollisuudet toteuttaa järjestämisvastuutaan velvoittavien lakien puitteissa ja niissä raameissa, joita talous- ja finanssipoliittiset tavoitteet asettavat.

Olennaista olisi myös, että valtiovallan ohjauksen yhdenmukaisuudesta huolehdittaisiin myös ministeriöiden alla toimivien virastojen toimintaohjeissa siten, että velvoittavan lainsäädännön tulkintaohjeet ja valvontamekanismit eivät perusteetta vaikeuttaisi hyvinvointialueen mahdollisuuksia toteuttaa järjestämisvastuutaan vaikuttavasti ja talouden näkökulmasta asetettujen raamien puitteissa.

Valtiovallan ohjaus voi toimia laissa tarkoitetulla tavalla vain, jos velvoittava substanssilainsäädäntö sekä valtionvarainministeriön ohjauksen reunaehdot (talouden raamit) ovat keskenään sopusoinnussa. Nykyisessä tilanteessa näiden ollessa räikeässä ristiriidassa keskenään, aitoa itsehallintoa ei hyvinvointialueilla ole, sillä kaikkien lakisääteisten velvoitteiden, valtakunnallisten strategisten tavoitteiden sekä valtion taloudellisen ohjauksen samanaikainen toteuttaminen ei ole valtaosin lainkaan mahdollista. Toimivassa ohjauksessa tulee myös varmistaa, että valtionvarainministeriön talouden ohjauksessa toimeenpantavat tulkintalinjaukset ovat sopusoinnussa lainsäädännön hyvinvointialueille asettamien vaatimusten sekä tavoitteiden ja hyvinvointialueita ohjaavien valtakunnallisten strategisten tavoitteiden kanssa.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Kirjaamo
Valto Käkelän katu 3
53130 Lappeenranta

Vaihde 05 352 000
Faksi 05 352 7800
etunimi.sukunimi@ekhva.fi
www.ekhva.fi
Y-tunnus: 3221313–1

Asiakirja päättyy tähän.